

Край абрикосів і териконів: культурний мультипрофіль

Національний форум «ДонКульт – мистецькі надра».
Музей «Духовні скарби України». Київ

Ольга КЛЕЙМЕНОВА,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

Поліфонічний з огляду на жанрове розмаїття, складно сконструйований благодійний проект виявився легко споживним, естетським та сучасним. А ключове слово «надра», для Донбасу традиційно ототожнюване з камінно-вугільним басейном, у контексті форуму якнайкраще співвіднеслося з багатими історичними та мистецькими глибинами регіону.

66

Те, що єднає

«ДонКульт» – це 80 заходів упродовж двох тижнів (безкоштовний вхід на всі події – безпрограшний рг-крок, який спричинив сим-

патію до організаторів ще до початку форуму). Замислений як різнопрофільна демонстрація інтелектуального й духовного потенціалу Донба-

су проект мав на меті створити позитивний імідж регіону, привернути увагу до охорони (рятування!) закладів культури і приватних колекцій Сходу України, яким нині загрожує мародерство (знищення!).

На концертах, літературних читаннях, виставках, виставах, під час перформансів, дискусій і лекцій викристалізувалася генеральна ідея форуму: довести, що культура – зброя не менш різюча, ніж вогнепальна. Та, на відміну від другої, перша не розділяє, а єднає людей. До слова, присутня на презентації проекту перша леді України Марина Порошенко відзначила неоцінний внесок його організаторів у розвиток громадянського суспільства та об'єднання людей в єдину непереможну націю.

Події «ДонКульту» розвивалися у двох стратегічних площинах. Одна – згадування засобами мистецтва й літератури про видатних особистостей, котрі в різні часи творили на цій землі, ткали культурне полотно регіону. Друга – частування публіки найкращим з того, що нині творять митці Донбасу або ж митці з інших країв, які звертаються до донбаської тематики.

Ю. Зорко. «Сільський інтер'єр»

Г. Тишкевич. «Полудень. Стан-3600»

Імена і легенди

Суцвіття знаменитих постатей, котрих надихала на творчість ця земля, вражає. Про те, що більшість цих звучних імен мають стосунок до регіону, наперед знали далеко не всі гості форуму: Сергій Прокоф'єв, Петро Кончаловський, Борис Грінченко, Дзига Вертов, Архип Куїнджі, Володимир Сосюра, Василь Стус, Анатолій Солов'яненко, Леонід Биков, Володимир Талашко, Сергій Жадан... І це лише мала частина реєстру.

Мало хто з відвідувачів пам'ятав, що літературний псевдонім Володимира Даля був Козак Луганський (за місцем народження), що видатний творець словника чудово володів українською, писав прозу про Україну й збирав місцевий фольклор.

Два колажі Сергія Параджанова на музейних стінах (загалом у вистав-

ковому просторі проекту представлено 200 художніх творів XIX–XXI століть) нагадали про поневолення Майстра у 1970-х в алчевській колонії. Режисер навіть там примудрявся створювати свої арт-об'єкти. Історія одного з них – всевітньо відома. Одного разу в тій самій колонії Параджанов видавив цвяхом на кришці з-під кефіру портрет Пушкіна. За деякий час кружальце потрапило до Фелліні, котрий виробив його срібну копію. Така медаль пізніше стала нагородою кінофестивалю в Риміні.

Ще цікава згадка – про один з перших зразків звукової документалістики від піонера кінематографа Дзиги Вертова: фільм «Ентузіазм. Симфонія Донбасу» (1930). Про цю стрічку Чаплін відгукнувся як про найліпшу звукозорову симфонію. І

С. Параджанов. «Автопортрет»

саме цю стрічку Британський кіноінститут у кінореєтингу 2014 року визначив як найвидатніший документальний фільм усіх часів.

67

Акценти

Ця картина, ясна річ, потрапила на великий екран форуму. Інші помітні фільми програми – зразок соцреалістичного декадансу «Велике життя» Леоніда Лукова (1939), сюрреалістична стрічка «Квітка на камені» Сергія Параджанова (1962), розкадровані сучасні робітничі реалії – «Уроки української» Руслана Батицького та «День шахтаря» француза Гаеля Мокаера (2013).

Топ-заходами музично-театрального спрямування стали свіжий альбом-книжка «Бийся за неї» Сергія Жадана та гурту «Собаки в космосі», фрагмент опери «Коріолан» у постановці Влада Троїцького, перформанс *POST BLOK*, зрежисований Діаною Айше та безліч висококласних концертних виступів – академічних, джазових, авангардних.

На літературних читаннях сяяли таланти того ж таки Жадана, Володимира Рафєєнка, Ірен Роздобудько, Дмитра Лазуткіна, а синтетичні твори презентували Оксана Цимбал та

Ірина Волошина із перформансом за творами Івана Світличного, а також контрабасист Марк Токар і поетка Любов Якимчук, котрі в своєму діалозі з-поміж іншого вели мову про абрикоси й терикони як символи ніжного та водночас драматичного краю.

Показ нової колекції одягу донеччанина Віктора Анісімова – довгоочікуваний, а власне колекція – парадоксальна, адже присвячена «тренікам»: дизайнер наполягає, що вони не лише є атрибутами люмпенізовано-гопницького середовища, а й можуть бути вельми актуальним предметом гардероба. Модний блок також запам'ятався авторськими лекціями fashion-критика Зої Звinyaцьківської.

Інтелектуальним тлом «Дон-Культу» слугувала дискусійна платформа за участю філософів та митців. А благодійна тема втілилася в проведенні аукціону творів мистецтва останнім вечором соковитого проекту: логічна крапка у фраг-

Т. Калюжна. «Голуб миру»

ментарному огляді форуму, який на певний час змістив акцент суспільства з фронтних висот новітньої історії Донбаського краю на висоти духовні.

Р. Мінін. «Спокуса доброго Шубіна»